

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

MİLASLI GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi İkinci
hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mahkemesi
azasından

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Şari Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Aşlı Mester. Paris Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. İdari
Müdürlüklerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyotli. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gad Franko Beyyazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber

400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

EKSPRES MATBAASI

1931

risalelerini neşretmekle küçük bir hizmet ettiğime kaniyim. Hukukçu karileri haberdar etmeği vazife bilirim.

Mecmuamız :

Gelecek Ağustos nüshası ile mecmuamız beşinci senesini itmam edecektir. Önümüzdeki nüsha beş senelik münderecatı muhtevi bir umumî fihrist halinde intişar edecektir. Beş senelik kolleksiyona malik olan arkadaşlar bu fihristten çok istifade edeceklerini ümit ediyorum. Beş sene zarfında mecmuamızın sarfettiği gayret dahi bu suretle göz önüne getirilmiş olur.

Milâslı

Gad Franko

Ecnebi mahkemelerinden verilen kararların tenfiz kabiliyeti icra tarikleri müracaat olundukları memleket kanununa tabidir

Yazan: M. Reşit

Ecnebi mahkemelerinden verilen kararlar Türkiyede icra kabiliyetini haiz olmak için türk mahkemeleri tarafından tenfiz kabiliyetleri hakkında karar verilmiş olmak lâzımdır.

Hukuk Usulü Muhakeme kanunu 537 ve müteakıp maddelerinde ecnebi mahkemeleri kararlarının türk mahkemeleri tarafından ne şerait dahilinde tenfiz edilebileceğini tayin etmektedir. (Hukuk Usulü Muhakeme anunu şerhimiz, Salem, hukukî bilgiler eylul 1928; Mustafa Reşit, hukukî bilgiler teşrinievel 1928.

Ecnebi mahkemeleri tarafından verilen kararlar, Türkiyede, türk mahkemeleri tarafından tenfiz edilmedikçe kabili icra değil ise de, tarafeyni türk olan bir davada bile, ecnebi mahkemelerinden sadır olup *ecnebi memlekette icra edilen* bir hüküm ve kararın butlanı ve orada

icrası sebebiyle haksız iktisap veya tazminat davası türk mahkemelerinde ikame olunamaz.

Filhalkika, devletlerin birbirlerine karşı istiklalleri bir devletin mülki hudutları dahilinde hukuku hâkimanesine müsteniden yaptığı kazaî, idarî, icraî, her hangi bir tasarruf ve muamelenin diğer bir devlet tarafından tetkikina ve iptal edilebilmesine manidir. Her devlet ancak kendi siyasi dutları dahilinde müstakil olduğundan, bu hudut içinde diğer bir devlet mahkemesi tarafından verilmiş bir kararın icrasına mani olabilir. Veya bunu bazı şeraite tâbi tutabilir; fakat bu hudut haricinde yapılan icraatı iptal etmek hakkını haiz olamaz. Çünkü, bu halde kararı icra etmiş olan devletin hukuku hâkimanesine tecavüz etmiş olur. Binaenaleyh, hiç bir devlet ecnebi memlekette, mahallî usule tevfikân müracaat olunan icra tarikını akim bırakacak, hiç bir karar ve tetbir ittihaz edemez; hatta tarafeynin tâbi oldukları ve kavanini dahiliyesine nazaren esasî meseleyi hasren tetkika salâhiyettar olan devlet mahkemesi de bu hakkı haiz değildir.

Liyon (Fransa) bidayet ve istinaf mahkemeleri tetkik ettikleri bir hadisede, tarafeyni fransız olan bir davada ecnebi memlekette verilip orada mukim olan bir şahsı salisten haciz suretile tahsil olunarak infaz edilmiş bir kararın iptaline ve bu kararın orada tenfizi sebebiyle ikame olunan tazminat davasını rüyete kendini salâhiyettar görmüş ise de Fransa Temyiz mahkemesi 12 mayıs 1931 tarihli kararıyla, ve yukarıda tafsil ettiğimiz esbabı mucibe ile istinaf mahkemesinin bu kararını nakz etmiştir.

Liyon mahkemesinin tetkik ettiği hadise şudur:

Yunanistanda Cyra da mukim *Diakakis* veresesinin mutasarrıf oldukları *Eugenia-Diakakis* vapurunun hasaratı umumiyyeye iştirâk bedeli olarak kabul olunan 100000 dolara Bank privé 55000 dolara kadar kefalet etmiş idi. *Ciprien Faber de Marseille* fransız vapur kumpanyası hasaratı umumiyyeden alacağı için Bank privé nin Newyorkta bulunan

Living bank Columbia trust company zimmetindeki alacağı üzerine Newyork mahkemesinin kararıyla haciz koydurmuştu. Bu banka Bank Prive ye 100000 dolardan fazla bir miktarda borcu olduğunu kabul etti. Newyork mahkemesi, esasî rüyet ederek ve Bank privé tarafından serdedilen

ademi salâhiyet itirazını reddederek müddealehyi sureti kat'iyede 60,000 kûsur dolara mahkûm etti ve karar, orada icra olundu. Bunun üzerine Bank privé Faber de Marseille kumpanyası aleyhine Liyon (Fransa) da bir dava açarak Nevyork bankasında mahcuz paranın kedisine itasına ve haksız yere konmuş haciz sebeble ve bu paranın kullanılamamasından mütevellit olarak 2.000.000 franc tazminat istedi.

Lion mahkemesi mezkûr davada müddealeyh tarafından dermeyan olunan Fransa mahkemelerinin salâhiyettar olmadığı meselesinin Nevyork mahkemesinde hal olunarak katiyet kespettiği iddiasını berveçhi ati esbabı mucibe ile reddetmiş idi: Ecnebi, mahkemeleri kararları fransız mahkemeleri tarafından tenfiz edilmedikçe fransız hâkimlerini takyit edemez, Usulü muhakeme (fransız) kanunu mucibince, tasdiki haciz davaları zimmetindeki matlup haciz edilmiş olan üçüncü şahsın ikametgâhı olan mahal mahkemesinde değil, aleyhine haciz talep edilen tarafın ikametgâhı olan mahal mahkemesinde rüyet olunmak lâzımdır. Diğer taraftan teferruat kabilinden olsa bile, Fransada mukim bir şahsa karşı ikame edilmiş olan tazminat davasını ve tarafeyni fransız olan bir davayı heyeti umumiyesile fransız mahkemeleri tetkik edebilir.

Fransa temyiz mahkemesi ise bilâkis, diyor ki emtianın ihraç edileceği Nevyork mahkemesinin müddealeyh tarafından serdolunan ademi selâhiyet iddiasını reddederek Bank privé yi sureti kat'iyede 60,603 dolar tazminata mahkûm ettiğinden ve bu miktara İving Bank daki matlubatı müddeiye temlik ettiğinden hadisede bu kararın Fransada kabiliyeti icraiyesi olup olmadığını tetkike mahal yoktur. Tarafaların tabiiyetleri ne olursa olsun, bir memleketteki icra tarikleri hasren o memleket kanununa tabidir, diğer bir memleket mahkemesi bu kararı akim bırakacak, netice itibarile hiçe endirecek her hangi bir tetbir ittihazına mezun değildir. Bu kararı ittihaz ile o devletin hukuku hâkimanesine tecaviüz etmiş olur, böyle bir karar sebeble tazminat iddiası ise ferî olup kabulü esasen haczin haksız bulunmasına mütevakkıftır, şu halde fransız mahkemeleri aslı tetkik edemeyeceklerine göre, ferî olan tazminat iddiasını da tetkika salâhiyettar olamazlar.

Hukuk Fakültesi müderrislerinden

Mustafa Reşit